

LXIV.

Betænkning

over

det Landstthinget fra Folkethinget tilstillede Forslag til Lov om Selv- eiendoms Indførelse paa det Staten tilhørende Bøndergods.

(Afgiven af Landstthingets Udvalg.)

Fleertallet af det Udvalg, der, efter det ærede Landstthings Beslutning, har at afgive Betænkning over Forslaget til Lov om Selv- eiendoms Indførelse paa det Staten tilhørende Bøndergods, har ikke havt faa Betæneligheder ved samme. Saaledes maa vistnok den Forskrift, at bestemme Kjøbesummerne, som Fæsterne skulle give for Stederne, efter et Skøn over, hvad der med Billighed kan være at svare af disse i Jordebogsaafgift og Indfæstning, ansees meget ufuldkommen som almindelig Regel betragtet. Fremdeles er den Myndighed, der gives den foreslaaede Taxationscommission, meget betydelig, naar hensees til den store Værdi, det omhandlede Gods har. Endvidere forekommer det Fleertallet af Udvalgets Medlemmer, at det saavel i Statens, som i vedkommende Jordbrugeres Interesse vilde være gavnligt, om der ved selve Loven bestemtes visse taalelige, aarlige Udtag paa Kjøbesummerne for Stederne. Endeligen synes det anomalist og ikke aldeles begrundet, at en Jordbruger og eventualiter hans Enke, selv om han har giftet sig, efter at han er bleven Eier, for hele deres Besiddelsestid, kun skal

svare de tidligere bestemte Fæsteafgifter, uagtet den Paagjældende i sin Tid er bleven Eier paa særdeles gunstige Vilkaar.

Men, naanseet disse Betæneligheder, hvoraf her kun Exempelviis de væsentligste ere nævnte, har Fleertallet dog, især efter Sagens nærværende Stilling, ikke troet at burde fraraade det ærede Thing at gaae ind paa Lovforslaget, naar tvende Forandringer i samme, hvorom vi nedenfor skulle yttre os, finde Sted. Vi ansee nemlig Selv eiendoms snarest mulige Indførelse paa det Staten tilhørende Gods for en for vigtig Sag, at man vel deri kan finde Grund til at oversee flere Mangler ved det foreliggende Lovforslag; og vi holde derhos for, at de Bestemmelser, der fra gammel Tid ved forskellige kongelige Resolutioner ere givne for det egentlige Krongods, vel kunne tale for her undtagelsesviis at benytte en Ansættelsesmaade for Kjøbesummerne, der som almindelig Regel maatte ansees utilraadelig. Men Udvalgets Fleertal kommer netop herved til at berøre det Standpunkt, hvorpaa det, ved at bedømme Lovudkastets Tilraadelighed, har troet at maatte stille sig, nemlig det reent historiske.

Det er nemlig en afgjort Sag, at Regjeringen i sin Tid, ved at bestemme Overdragelsen af det gamle Krongods til Arvefæste, gik ud fra den Forudsætning, at en sliq Overdragelse skulde skee paa saadanne Vilkaar, at Bønderne ifkun havde at tilsvare en fast aarlig Afgift, der een gang for alle skulde fastsættes efter almindelige billige Grundregler under Hensyn til enhver Jordblods indvortes eller sande Værdi, saaledes at Afgiften traadte istedetfor Landgilde, Tiende- penge, Hoveripenge og Renter af den paa Forbedringer anvendte Capital, hvorhos der